

ב"ה ר"ח אב תשמ"א

מרים יקרה מאד!

במשך עשרות השנים שאני מכיר אותך, לא דיברתי אליך מעולם. ההיכרות בינינו הייתה חד סטרית. את היית זו המדברת, מעל הבמה או מעל הבד, ואני הייתי זה, המקשיב תמיד, באולמות החשוכים.

עד שנפגשנו בביתה של רחל ועוררת בי דברים רבים ששתקו אצלי במשך שנים ארוכות.

אמרת לי: "תיאוריות יפות אני מכירה בלי סוף. למדתי יוגה, למדתי מדיטציה, למדתי פלדנקרייז. לאחרונה התחלתי ללמוד תורה ומצאתי בה הרבה תשובות.

ורק תשובה אחת, עדיין לא מצאתי: "איך לזנק בבוקר מהמיטה במרץ ובחדווה, לקראת יום חדש, עם שיר על השפתיים? ואיך לחזור הביתה בערב, מבלי לזנק אל המקרר ולשקוע בזלילה?".

אומרים לי שאתה מצאת את התשובה, האם זה נכון?

ואני הודיתי שזה נכון.

ואת ביקשת לדעת איך הגעתי אליה.

ואני עניתי לך במילה אחת: "גיששתי!". ואת ביקשת הסבר.

ואני ניסיתי להסביר.

וראיתי אותך שוכבת על הספה. העיניים נעצמות, הפה לוחש

בועקה: "אני מקשיבה, דוד! אני מקשיבה!"

ואילו הגוף זועק בלחש: "אני עייפה, דוד! אני עייפה! לא

עכשיו!" ואני חמקתי בשקט מהחדר, והשאלות שלך, אַחֲרֵי.

ועכשיו אני יושב בחדרי, ליד השולחן, מחפש את המילים להעביר אליך את התשובה מעל גבי הנייר, ואינני יודע האם אצליח למצוא אותן. יש לי ניסיון עשיר בלהקשיב ומעט מאד ניסיון יש לי בלספר.

ב"ה

ביקשת לדעת איך הגעתי?

הגעתי גרוע מאד, מרים.

כשאני עומד היום על פסגת חיי, כאשר השמחה זורמת בי בשפע נדיב, ואני מתבונן למטה ורואה את כל הדרך שהעפלתי בה עד הנה – אני רואה שעשיתי את הדרך הארוכה ביותר, והכואבת ביותר. ואני יודע בוודאות שיכולתי להגיע בדרך קצרה יותר, טובה יותר ונעימה יותר.

יצאתי לדרך לפני כחמישים שנה. נולדתי בכ' שבט תרצ"ג, במאה שערים.

באותה שנה התרחשו שני אסונות גדולים:

היטלר עלה לשלטון, ואמא שלי חלתה מאד.

אני יודע שאני צריך להתבייש על ההשוואה הזאת. ואני באמת מתבייש.

ואף על פי כן, בעיניים הפרטיות שלי, כך נראים הדברים. ועיניים אחרות אין לי.

כל אחד מהאסונות הוליד שואה.

היטלר עשה מאמץ עליון להביא מוות על העם היהודי, ואף על פי שהוא לא הצליח, בשביל העם היהודי הייתה זאת שואה. אמא שלי עשתה מאמץ עליון להביא חיים חדשים אל העם היהודי, ואף על פי שהיא הצליחה, בשבילי הייתה זאת שואה. כי אחרי שאמא מילאה את המשימה שלה, לא נשארו לה כוחות להמשיך.

ואני נעזבתי לנפשי בלי כוחות להתחיל.

והייתה התפתחות עלובה, והיה תפקוד שטחי וקיום מנוון. עד לאותו יום בו התחולל המפנה. באותו יום נפסק תהליך הניוון והחל תהליך הצמיחה.

אותו יום, היה יום רביעי, כ"ח אייר תשכ"ז. באותו יום רשמתי כמה מילים על דף. הדף הספיק להצהיב מאז, אבל המילים נשארו בו ברורות. הנה הן לפניך, מרים:

"השעה הייתה שעת בוקר. השמש החלה להכות, ומצאה אותנו חונים על הכביש בואכה אל עריש.

הלילה עבר עלינו בהתרוצצות בלתי פוסקת סביב הפצועים שזרמו והגיעו אלינו בלי הרף.

עוד מכונית מגיעה. לאורם הקלוש של פנסי המכונית מתגלים פניו של הפצוע. פנים של תינוק. כדור בחזה. יש חור יציאה בגב.

"אני לא יכול לנשום! אני לא יכול לנשום!" – מתאונן הנער. "אתה תהיה בסדר גמור!" – אני לוחש לו תוך כדי חבישה – "מיד יבוא הליקופטר, יפנו אותך לבית־חולים". אלונקה שניה. סגן צעיר, גונח חרישית.

"איפה נפגעת?" – אני שואל – "איפה כואב?"

"כאן בכתף" – הוא לוחש – "וביד, ובירך, הכל! הכל כואב לי! זרקו עלי רימון".

האלונקה רטובה מדם.

בדיקה. עירוי דם. חבישה. מדידת לחץ דם. זריקה נגד כאבים. "הוא רועד מקור, תביא שמיכה! ככה! לכסות היטב! סביב סביב! לא מספיק, תביא עוד שמיכה: הוא איבד הרבה דם! הוא לא מצליח להתחמם!"

הרעידות מתחזקות. השיניים נוקשות. הוא מתאמץ לעצור, ואיננו מצליח להשתלט.

אם לא יפסיק לרעוד, הוא עלול להיכנס להלם ולמות. אני מחבק אותו, מלטף אותו, מחזיק כף ידו בידי ולוחץ. מנסה להעביר אליו מחוס גופי.

“אלוהים!!! עשה שלא ימות!!!”

סגן צעיר. יש לו באיזה מקום אבא, אמא, אחות, ואולי אישה וילד.

הוא חייב להפסיק לרעוד!

הוא מהדק את השיניים שלו מתוך מאמץ עליון. לאט לאט הוא נרגע ומצליח להשתלט. הוא מפסיק לרעוד.

“תודה!” – הוא לוחש לי – “תודה לך!”

וידו שלו, היא הלוחצת עכשיו את ידי.

המפקד צועק: “לכסות את הפצועים! הליקופטר בא! יהיה אבק נורא! לכסות גם את הפנים!”

הפצועים קשה כבר הועברו לבית החולים. נשארו רק הקלים. היום התחיל להאיר והשמש החלה להכות.

פושטים את בגדי הלילה הכבדים, ומחפשים מה עוד אפשר לעזור לפצועים שנשארו.

פתאום, צעקות: “אווירונים!!! להתפזר!!!”

כולם בורחים בבהלה. להתרחק מהשיירה המשמשת מטרה לאווירוני האויב.

נורא לראות את פניהם של הפצועים, המדדים בעזרתנו בחולות, מבוהלים וכואבים.

שני מיגים עוברים נמוך מעלינו ומעבירים בנו צמרמורת.

הם ממשיכים צפונה בלי להתייחס אלינו. לא אלינו התכוונו.

כולנו חוזרים אל הכביש. נושמים לרווחה. הגיע זמן תפילת שחרית.

אני מתחיל לצעוד לאורך השיירה, לעבר המכונית שלי. שם הטלית והתפילין.

לפתע אני שומע שוב זעקות אימים, ורואה שוב בריחה מבוהלת. אנשים נמלטים מהכביש לכיוון מערב. ואני בצד מזרח, מזנק אל החולות, מתרחק מהכביש ומסכנת המוות של האווירונים.

רץ וכושל בחולות, ערום וחשוף לאש מן השמים. פתאום אני מבחין בישועה הזורחת לעומתי. טנק ענקי יורד לו בנחת מגבעה סמוכה ומתקדם לעברי.

“יופי!” – נמלטת קריאה מפי. ואני חושב על מכונית הירייה נגד אווירונים שהטנק מצויד בה.

אך בין רגע הופכת הישועה לשואה. חרדה נוראה מכה בי וסורקת את בשרי: “איזה מין טנק זה? הרי זה טנק צהוב! טנק אויב!”

“סליחה, טעות!” – אני רוצה לומר לו. אבל זה לא זמן לבדיחות. אני משליך את עצמי על החול. רעש המנוע הולך וגובר, אני רואה את החול הניתז משרשרותיו של הטנק. אני עוצם את עיני, ורואה את תמונת הזוועה של החייל המצרי שנמרח על האדמה, אתמול לפנות ערב, על ידי טנק שלנו ואני יודע איך תיראה הגופה שלי בעוד רגע.

אני מכסה את עיני בידי וזועק: “שמע ישראל! אדוני אלוהינו! אדוני אחד!”

ומצפה לסיום.

פתאום אני שומע צעקה נוראה נמלטת מפי: “אדיוט!!!”